

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΘΕΜΑ:
LECTIO XXXIII

Δανάη Γεωργιάδου, Σύμβουλος Λατινικών, Β.Δ.
Μ.Α. στην Κλασική Φιλολογία

Υπεύθυνος ΕΜΕ: Πέτρος Πέτρου

Το πιο κάτω υλικό συμπληρώνει αυτό που ήδη περιέχεται στην ιστοσελίδα του ΥΠΠ,
στη διεύθυνση:

http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/latinika/ypost_yliko_c_lyk.html

ΜΑΘΗΜΑ XXXIII (Lectio tertia et tricesima)

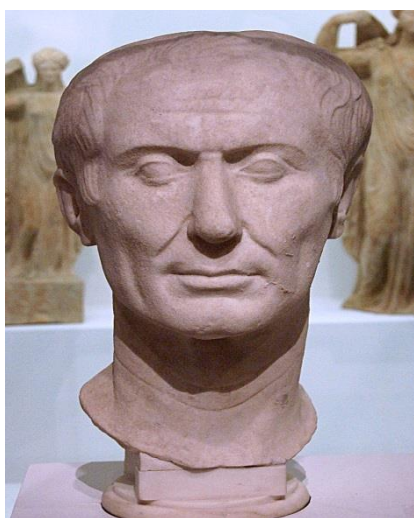
ΚΑΙΡΟΣ ΓΙΑ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ

Για τον Κικέρωνα (ζωή και έργο του) και τον εμφύλιο Καίσαρα και Πομπήιου βλέπε:

- Εισαγωγή βιβλίου Β' τάξης: Η εξέλιξη της ρωμαϊκής λογοτεχνίας – Κλασική εποχή: βλ. α. Οι χρόνοι του Κικέρωνα, σελ.16
- Εισαγωγή μαθήματος XXXIII, βιβλίο Γ' τάξης, σελ.76
- https://el.wikipedia.org/wiki/Μάχη_των_Φαρσάλων

Για το γερονδιακό και την παθητική περιφραστική συζυγία βλέπε:

- ΔΓ σελ. 61, 73, 76, 170-1

Gaius Iulius Caesar (100-44 π.Χ.)

Gnaeus Pompeius Magnus (106-48 π.Χ.)

Λεξιλόγιο

omnis -is -e: όλος / sum, fui, esse: είμαι / excito, α': αποκαθιστώ, ανασυγκροτώ / tu προσωπ. αντων.): εσύ / unus -a -um (απόλυτο αριθμητ. επίθ.): ένας, μόνος / qui, quae, quod (αναφ. αντων.): ο οποίος / iaceo, iacūi, iacitum, iacēre, β': κείμαι, βρίσκομαι (πβ. iacio, γ') / sentio, sensi, sensum, sentīre, δ': καταλαβαίνω, αισθάνομαι, πιστεύω, κρίνω / percello, perculi, perculsum, percellēre, γ': ανατρέπω / prosterno, -stravi -stratum -sternēre, γ': ρίχνω κάτω, καταλύω / impetus -us, αρ.4: ορμή / bellum -i, ουδ.2: πόλεμος / ipse, ipsa, ipsum (αντων. δεικτ. – οριστ.): αυτός, ο ίδιος / necesse (άκλιτο): αναγκαίο, αναπόφευκτο / constituo -stitūi -stitūtum -stituēre, γ': δημιουργώ, αναδιοργανώνω / iudicium -ii, ουδ.2: δικαστήριο, δικαιοσύνη / revoco α': ανακαλώ, αποκαθιστώ / fides -ēi, θ.5: εμπορική πίστη (singul. tantum) / comprimo (cum + premo) -pressi -pressum -primēre, γ': περιορίζω, χαλιναγωγώ / libido -īnis, θ.3: πάθος, ηδονή / propago, α': αφήνω

απογόνους, διαιώνίζω το είδος / suboles -is, θ.3: οι απόγονοι (κατά κανόνα μόνο στον ενικό αριθμό) / dilabor, dilapsus sum, dilabi, αποθ.γ': καταρρέω / diffluo -fluxi -fluctum -fluere, γ': διαρρέω, καταλύομαι / sevērus -a -um: αυστηρός (συγκριτ.: severior -ior -ius, υπερθ.: severissimus -a -um / lex, legis, θ.3: νόμος / vincio, vinci, vinctum, vincire, δ': δένω, στερεώνω / tantus -a -um: τόσος / civilis -is -e: εμφύλιος / ardor -ōris, αρ.3: πάθος / animus -i, αρ.2: η ψυχή / arma -ōrum, ουδ.2: όπλα (plur. tantum) / quasso (θαμιστ. του quatio, quassi, quassum, quatere, γ'), α': συντριβώ / res publica, rei publicae θ.: πολιτεία / multus -a -um: πολύς (συγκρ. plus, υπερθ.: plurimus -a -um / perdo -didi -ditum -dere, γ': χάνω / ornamentum -i, ουδ.2: στολίδι, διακριτικό / dignitas -ātis, θ.3: κύρος, αξιοπρέπεια / praesidium -ii, ουδ.2: στήριγμα / stabilitas -ātis, θ.3: σταθερότητα / suus -a -um (κτητ. αντων.): δικός του, δική του, δικό του / uterque, utraque, utrumque (αντωνυμ. επίθ.): εκάτερος, και ο ένας και ο άλλος / dux, ducis, αρ.3: δούκας, αρχηγός / facio, feci, factum, facere, γ': κάνω / armatus -a -um: οπλισμένος, στον πόλεμο / togatus -a -um: τηβενοφόρος, στην ειρήνη / fio, factus sum, fieri (παθητ. του facio), ημιαποθ.: γίνομαι, συμβαίνει (:απρόσωπο) (βλ. ΛΓ σελ. 90-91) / prohibeo (pro + habeo) -hibui, -hibitum -hibere, β': εμποδίζω / quare (συμπερ. σύνδ): επομένως / subvenio -veni -ventum -venire (+ δοτ.), δ': βοηθώ / vulnus -eris, ουδ.3: τραύμα / sano, α': θεραπεύω / medeor, -, -, mederi (+ δοτ.), αποθ.β': γιατρέυω / nemo (αόρ. αντων.): κανείς / possum, potui, posse (βλ. ΛΓ σελ. 85): μπορώ

Ενδεικτικές δραστηριότητες
(για την τάξη ή / και το σπίτι)

- 1) Να γράψετε τη μετάφραση του κειμένου του κεφαλαίου XXXIII.
- 2) Να σχηματίσετε τα γερονδιακά των ρημάτων:
propago, comprimo, vincio, revoco, prohibeo, constituo, quasso, sentio
- 3) Να κλίνετε το γερονδιακό του ρήματος **subvenio** και στα τρία γένη.
- 4) Να κλίνετε την συνεκφορά **delenda urbs**.
- 5) Να μεταφέρετε τις προτάσεις στα Λατινικά, πρώτα στην ενεργητική και μετά στην παθητική φωνή (με γερονδιακό). (πρέπει να= οφείλω να...= **debeo, debui, debitum, debere**)
 - α. Οι άνθρωποι πρέπει να επιδιώκουν την αρετή.
 - β. Δεν πρέπει να χρησιμοποιείς το κύρος της συγκλήτου.
 - γ. Οι συμφορές δεν πρέπει να καταβάλλουν τους ανθρώπους.
 - δ. Πρέπει να επαινείς τα παιδιά που κοπιάζουν.
 - ε. Πρέπει να διαβάζουμε τα καλά βιβλία και να αποφεύγουμε τα κακά.
 - στ. Ο στρατηγός πρέπει να προσέχει τη δύναμη των εχθρών.
 - ζ. Τα παιδιά οφείλουν να υπακούνε τους γονείς.
 - η. Πρέπει να πάτε στην πατρίδα πριν τον χειμώνα.
 - θ. Ο απεσταλμένος πρέπει να σιωπά.
 - ι. Οι πλούσιοι πρέπει να βοηθούν τους φτωχούς.
- 6) Να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική.
 - α. **Omnia excitanda sunt tibi.**
 - β. **Iudicia constituenda, libidines comprimendae sunt nobis.**

- γ. Omnia mihi vincienda erant.
- δ. Subveniendum rei publicae est tibi.
- ε. Vulnera sananda erunt vobis.
- στ. Liber legendus est puero.

- 7) Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.
- α. Patriam amare debebitis.
 - β. Domum ire debuimus.
 - γ. Equites Gallis occurrere debebant.
 - δ. Laudem debes expetere.
- 8) Να κάνετε γραμματική και συντακτική αναγνώριση των γερονδιακών. Να μεταφράσετε τις προτάσεις στα Ελληνικά.
- α. Omnia facienda sunt.
 - β. Matri ipsi educandus est filius.
 - γ. Darius amicis suis oppida constituenda tradidit.
 - δ. Caesar legionem legato in hiberna ducendam dedit.
- 9) Να μεταφέρετε την πρόταση σε όλους τους χρόνους και να τη μεταφράσετε στα Ελληνικά.
- Bonis civibus petendi sunt honores.
- 10) Να σκεφτείτε και να γράψετε, για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου, αν υπάρχουν λέξεις:
- ομόρριζες με αυτήν στα Αρχαία Ελληνικά και/ή
 - παράγωγες από αυτήν σε νεότερες – νεολατινικές γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά, Ισπανικά κτλ)
- 11) α) Ποιες οι επιπτώσεις ενός εμφυλίου πολέμου, κατά τον Κικέρωνα;
β) Ποιοι εμφύλιοι πόλεμοι έγιναν τον 1^ο αι. π.Χ. στη Ρώμη και ποια κατάληξη είχε ο καθένας;

12) Άγνωστο κείμενο:

Το πιο κάτω κείμενο είναι απόσπασμα από το έργο του Γάιου Ιουλίου Καίσαρα (100-44 π.Χ.) *Commentarii de bello Gallico*. Στο έργο αυτό ο Καίσαρας ιστορεί τα απομνημονεύματά του από τις εκστρατείες του για την κατάκτηση της Γαλατίας (58-51 π.Χ.).

I. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τα γερονδιακά.

II. Να μεταφράσετε το κείμενο.

Caesari omnia uno tempore erant agenda: vexillum proponendum, signum tuba dandum, ab opere revocandi milites, qui paulo longius aggeris petendi causa processerant arcessendi, acies instruenda, milites cohortandi, signum dandum. Quarum rerum magnam partem temporis brevitatis et incursus hostium impediabat.

Iulius Caesar, *Commentarii de bello Gallico* II 20

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Λεξιλόγιο: tempus -ōris, ουδ.3: χρόνος / uno tempore: ταυτοχρόνως / vexillum -ii, ουδ.2: σημαία, σύμβολο μάχης / signum -ii, ουδ.2: σημείο, σημάδι / tuba -ae, θ.1: σάλπιγγα / do, dedi, datum, dare, α': δίνω / opus -ēris, ουδ.3: έργο / agger, -ēris, αρ.3: χώμα, σωρός / peto, -īvi, -ītum, -ēre, γ': ζητώ, ορμώ / arcesso, -īvi, -ītum, -ēre, γ': στέλλω και καλώ / procedo, -cessi, -cessum, -ēre, γ': προχωρώ / acies -ei, θ.5: παραταγμένος στρατός, μάχη / instruo, -xi, -ctum, -ēre, γ': κατασκευάζω, παρατάσσω (στρατό) / cohortor, -atus sum, -āri, α': παρακινώ, προτρέπω / res, rei, θ.5: πράγμα / brevitās -ātis, θ.3: συντομία / incursus -us, αρ.4: επιδρομή / impedio, -īvi, -ītum, -īre, δ': εμποδίζω